

MAARJAMAA HARIDUSKOLLEGIUMI

ÕPPEKAVA

SISUKORD

MAARJAMAA HARIDUSKOLLEEGIUMI ÕPPEKAVA ÜLDOSA.....	3
Üldsätted.....	3
1. Kooli õppe- ja kasvatustöö üldesmärgid	6
1.1. Kooli eripära ja üldandmed	6
1.2. Kooli õppe- ja kasvatustöö eesmärgid	6
2. Õppe- ja kasvatustöö korraldus	7
2.1. Õppekorralduse põhialused	7
2.2. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti.....	9
2.2.1. Tunnijaotusplaan.....	9
2.2.2. Tunnijaotusplaan lihtsustatud õppekavaga õpilaste klassides	10
2.3. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamise käsitlemise põhimõtted	11
2.3.1. Läbivate teemade käsitlemise põhimõtted.....	11
2.3.2. Läbivate teemade kirjeldused	11
2.3.3. Lõimingu rakendamise põhimõtted	13
2.4. Valikainete ja võõrkeelte valik	13
2.5. Vaba tunnimahu kasutamine.....	13
2.6. Õppekavavälise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana	14
2.7. Üldpädevuste kujundamise ja õppekeskkonna mitmekesistamise tegevused	14
2.8. Liikluskasvatuse teemad kooliastmeti ja käitumine ohuolukorras	19
2.9. III kooliastme loovtöö teema, juhendamine, koostamine ja hindamine	21
2.9.1. Loovtöö teema valimine	21
2.9.2. Loovtöö ajakava.....	22
2.9.3. Loovtööde juhendamine	22
2.9.4. Loovtöö teostamine	23
2.9.5. Loovtööde esitlemine.....	23
2.9.6. Loovtööde hindamine	24
2.10. Õpilase arengu ja õppimise toetamine, hindamise korraldamine	25
2.11. Kujundav hindamine.....	26
2.12. Kokkuvõtavad hinded ja järgmisse klassi üleviimine	27
2.13. Hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord.....	28
2.14. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorraldus, tugiteenused	28
2.15. Individuaalse õppekava koostamise ja rakendamise põhimõtted	30
2.16. Karjääriõppe, karjääriinfo ja nõustamise korraldus.....	32
3. Õpilaste ja lapsevanemate teavitamine ning nõustamine	33
4. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted.....	33
5. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	34
5.1. Kooli õppekava uuendamine	34
5.2. Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine	34
LISA 1 Individuaalse õppekava üldosa koostamise vorm.....	35
LISA 2 Õpetaja töökava näidis.....	37

MAARJAMAA HARIDUSKOLLEEGIUMI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

Üldsätted

1. Maarjamaa Hariduskolleegeiumi (edaspidi „Kooli“) õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
2. Kooli õppekava koostamisel on lähtutud „Põhikooli riiklikust õppekavast“, „Põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast“.
3. Ainevaldkonnad ja neis kirjeldatavad kohustuslike õppeainete ainekavad on:
 - 3.1. keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus, eesti keel teise keelena (Lisa 3);
 - 3.2. kehaline kasvatus: kehaline kasvatus (Lisa 4);
 - 3.3. kunstained: muusika, kunst (Lisa 5);
 - 3.4. loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia (Lisa 6);
 - 3.5. matemaatika: matemaatika (Lisa 7);
 - 3.6. sotsiaalsained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus (Lisa 8);
 - 3.7. tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus (Lisa 9);
 - 3.8. võõrkeeled: inglise keel, vene keel (Lisa 10).
4. Ainekavad lihtsustatud õppe õpilastele on:
 - 4.1. inglise keel (Lisa 11);
 - 4.2. ajalugu (Lisa 12);
 - 4.3. eesti keel teise keelena (Lisa 13);
 - 4.4. eesti keel (Lisa 14);
 - 4.5. inimeseõpetus (Lisa 15);
 - 4.6. kunst (Lisa 16);
 - 4.7. loodusõpetus (Lisa 17);
 - 4.8. matemaatika (Lisa 18);
 - 4.9. muusika (Lisa 19);
 - 4.10. tööõpetus (Lisa 20).
5. Valikõppeained on:
 - 5.1. informaatika (Lisa 21);
 - 5.2. karjääriõpetus (Lisa 22);
 - 5.3. liikluskasvatus (Lisa 23).

VISIOON

Oleme parim miljööteraapiline kool-oskusteabekeskus psüühikahäirete ja käitumisprobleemidega õpilastele Eestis ning hinnatud oma tegevuse tõttu ka välismaal. Maarjamaa Hariduskolleegeium on rahvusvaheliselt tunnustatud miljööteraapiline kool-oskusteabekeskus psüühikahäirete ja käitumisprobleemidega õpilastele.

MISSIOON

Toetame suure abivajadusega õpilasi ühiskonnas võimalikult hästi toimetulevaiks kujunemisel. Loome suure abivajadusega õpilastele arengukeskkonna, kus me toetame iga õpilase maksimaalselt arengut koostöös lapse võrgustikuga, kindlustades võimalikult hea toimetuleku hilisemas elus.

MOTO

Teeme arengud võimalikuks.

PÕHIVÄÄRTUSED

1. Paindlikkus – me otsime parimaid lahendusi, kuulame, analüüsime, oleme loovad, orienteeritud lahendustele. Kohandame õppe- ja elukorralduse õpilase arenguvajadusest lähtuvalt.
2. Pühendumus – me hoolime sellest, mida teeme ja neist, kellega koos teeme. Seame endale eesmärged ja viime alustatu lõpule. Oleme tööl olles õpilase jaoks kogu aeg kohal, kuulame teda, „loome“ teda, teeme tegevusi koos temaga.
3. Positiivsus – oleme vabad eelarvamustest, otsime kaastöötajais, igas õpilases ning tema lähedastes alati positiivset ning toetume sellele. Ühtse eesmärgi poole liikudes leiavad kõigi tugevused rakenduse. Vihastamise asemel imestame, oleme heatujulised ja motiveeritud.
4. Koostöö – me kaasame lapse arengu toetamisse järjekindlalt nii lapse lähedasi kui ka kohalikku omavalitsust ja lapse kodukohakooli. Töötame nii asutuses kui ka partneritega vajadusel üle (ametijuhendi) piiride, et lapse toetamises ei jääks „halle alasid“.

5. Ausus – me oleme ausad ja õiglased enda ja ümbritseva vastu, seisame tõe eest, vastutame oma sõnade ja tegude eest. Julgeme võtta vastutuse, julgeme eksida ja seda tunnistada, et homme veelgi paremini teha.
6. Avatus – me oleme avatud aruteludeks, teistsuguse arvamuse kuulamiseks, läbirääkimisteks, muutusteks. Täiendame oma oskusi ja teadmisi järjepidevalt nii välis- kui ka sisekoolituste kaudu, otsime ise parimat teadmist ning jagame parimat tõenduspõhist oskusteavet partneritega.

1. Kooli õppe- ja kasvatustöö üldesmärgid

1.1. Kooli eripära ja üldandmed

Kool on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigiasutus hariduslike erivajadustega õpilastele.

Kooli tegutsemiskohad on:

1. Emajõe tegevuskoht – Kastre vald, Tartu maakond.
2. Valgejõe tegevuskoht – Tapa vald, Lääne-Viru maakond.

Kooli tegevuse eesmärk on olla kasvatusliku rõhuasetusega põhikool, kus on loodud eakohased ja individuaalsed võimalused haridustee jätkamiseks, tervise, heaolu ja turvalisuse toetamiseks ning ühiskonda resotsialiseerumiseks Emajõe ja Valgejõe tegevuskohas kinnise lasteasutuse teenusel viibivatele õpilastele.

Kooli ülesanne on olla kool-kompetentsikeskus toetades õppijate arengut isiksuse, töö- ja ühiskonnaelus vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakute ning valmisolekute kujundamiseks, kasutades selleks koordineeritult nii haridus-, sotsiaal- kui ka tervishoiuvaldkonna meetmeid, tehes koostööd lapse võrgustikuga ning toetades ja nõustades koostööpartnereid.

Koolil on õpilaskodu, mis on kooli struktuuriüksus, kus õpilastele tagatakse pidev kasvatuslik järelevalve. Õpilaskodus korraldatakse õppekavavälist tegevust, millega tagatakse õpilasele tema vajadustele ja huvidele vastavad õppimis-, elamis- ja kasvatustingimused. Õpilasi võetakse kooli vastu aastaringselt vastavalt vastuvõtu korrale.

1.2. Kooli õppe- ja kasvatustöö eesmärgid

Kooli õppe- ja kasvatustöö eesmärgiks on aidata kaasa õpilase isiksuse kujunemisele ja arengule, et õpilane:

1. tuleb toime erinevate sotsiaalsete olukordadega;
2. austab kaasinimesi ja nende õigusi;
3. soovib ja suudab teha koostööd;

4. tunneb ja järgib õigusnorme ning demokraatia põhimõtteid;
5. tunneb end ühiskonna liikmena;
6. tunneb ja austab oma maa ning teiste rahvaste kultuuri;
7. saab aru maailma tervikkusest;
8. elab keskkonda ning ressursse säästes;
9. hoolib oma vaimsest ja füüsilisest tervisest ning neid toetavatest eluviisidest;
10. kasutab oma tööharjumusi jõukohase töö tegemiseks;
11. suudab suunamisel valida oma võimetele vastavat jätkuõpet, on vastuvõtlik arenguvõimalustele;
12. tahab ja tuleb toime muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas;
13. tunneb end vastutavana oma valikute eest.

2. Õppe- ja kasvatustöö korraldus

2.1. Õppekorralduse põhialused

Õppetöö korralduses keskendutakse igale õpilasele kui isiksusele, arvestades tema võimeid ja individuaalseid iseärasusi. Koolis on paindlik õpetamise süsteem, mis on orienteeritud iga õpilase individuaalse õppimise tempole ja varem õpitu tasemele. Õppekavas on määratud võimalused diferentseeritud õpetuseks ja individuaalsete õppekavade rakendamiseks. Õppekavas on peaaegu asetatud sellele, et õpilased omandaksid teadmised ja oskused, väärtushinnangud ja toimimisviisid toimetulekuks igapäevases elus. Õppimise strateegia kavandamise, jälgimise ja korrigeerimise meetodika toetub õpetajate, sotsiaalpedagoogide ja tugispetsialistide koostööle. Õppetöö toimub põhikooli riikliku ja lihtsustatud õppekava alusel. Kooli õppekeel on eesti keel. Muus keeles õpe toimub individuaalse õppekava alusel.

Õppetöö kestuseks õppeaastas on vähemalt 175 päeva. Õppepäevade arv on jaotatud viieks perioodiks. Iga õppeperiood koosneb seitsmest õppenädalast. Õppekorralduse arvestuslik ühik on õppetund (45 minutit). Kokkuvõttev hindamine toimub iga õppeperioodi lõpul.

Õpilase nädalakoormus põhikooliklassides on:

I kooliaste

- 1. klass – 20 õppetundi
- 2. klass – 23 õppetundi
- 3. klass – 25 õppetundi

II kooliaste

- 4. klass – 25 õppetundi
- 5. klass – 28 õppetundi
- 6. klass – 30 õppetundi

III kooliaste

- 7. klass - 30 õppetundi
- 8. klass - 32 õppetundi
- 9. tundi - 32 õppetundi

Põhikooli lõpetamiseks sooritavad õpilased riiklikult koostatud küsimuste ja ülesannetega riiklikud põhikooli lõpueksamid. Lihtsustatud õppekava järgi õppivad õpilased sooritavad koolieksamid eesti keeles, matemaatikas ja loodusõpetuses.

2.2. Tunnijaotusplaani õppeainete ja klassite

Õppetöö toimub riiklikult kinnitatud tunnijaotusplaanide alusel. Õppekava õppeained jagunevad kohustuslikeks õppeaineteks ja valikõppeaineteks.

2.2.1. Tunnijaotusplaan

Ained	1.	2.	3.	Kokku	4.	5.	6.	Kokku	7.	8.	9.	Kokku
1) eesti keel	7	6+1	6	20	5	3	3	11	2	2	2	6
2) kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
3) A-võõrkeel: inglise keel			3	3	3	3	3	9	3	3	3	9
4) B-võõrkeel: vene keel							3	3	3	3	3	9
5) eesti keel teise keelena	4	4	4	12	5	5	5	15	5	5	5	15
6) matemaatika	3	3+1	4	11	4	4	5	13	5	4	4	13
7) loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
8) geograafia									1	2	2	5
9) bioloogia									1	2	2	5
10) keemia										2	2	4
11) füüsika										2	2	4
12) ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
13) inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
14) ühiskonnaõpetus							1	1			2	2
15) muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
16) kunst	2	1,5	1	4,5	1	1	1	3	1	1	1	3
17) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	2	1,5	1	4,5	1	2	2	5	2	2	1	5

18) kehaline kasvatus	3	3	3	9	3	3	2	8	2	2	2	6
Kohustuslik maht	20	21	22		21	23	29		28	31	31	
Vaba tunniressurss		2	3		4	5	1	10	2	1	1	4
Maksimaalne nädalakoormus	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

2.2.2. Tunnijaotusplaan lihtsustatud õppekavaga õpilaste klassides

Ained	4.	5.	6.	Kokku	7.	8.	9.	Kokku
1) eesti keel	8	7	6	21	6	6	6	18
2) eesti keel teise keelena	2	2	2	6	2	2	2	6
3) võõrkeel: inglise keel		2	2	4	2	2	2	6
5) matemaatika	5	5	5	15	4	5	5	14
6) loodusõpetus	2	2	4	8	4	4	4	12
11) ajalugu			1	1	2	2	1	5
12) inimeseõpetus	2	2	2	6	2	2	1	5
14) muusikaõpetus	1	1	1	3	1	1	1	3
15) kunstõpetus	1	1	1	3	1	1	1	3
16) tööõpetus	2	4	4	10	4	5	7	16
18) kehaline kasvatus	2	2	2	6	2	2	2	6
Valikained: informaatika	2	2	2	4	2	2	2	4
Maksimaalne nädalakoormus	25	28	30		30	32	32	

*eesti keel teise keelena on võõrkeeleks eesti keelt teise keelena õppivatele õpilastele

2.3. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamise käsitlemise põhimõtted

2.3.1. Läbivate teemade käsitlemise põhimõtted

Läbivate teemade õpetamise eesmärgiks on kujundada teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumisnorme valdkondades, millel on kokkupuutepunkte paljude õppeainetega. Läbivate teemade õpe realiseerub kogu kooli tegevuse kaudu:

1. õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmäärke;
2. aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, mis on kajastatud õpetajate töökavades;
3. valikainete valikul – valikaine toetab läbivate teemade taotlusi;
4. läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
5. õppekava toetavates ja õppekava välistes tegevustes, mis on kajastatud kasvatusrühmade, huviringide ja terapeutide töökavades ning kooli tööplaanis.

2.3.2. Läbivate teemade kirjeldused

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

1. elukestev õpe ja karjääri kujundamine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;
2. keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
3. kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end

- ühiskonna-liikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
4. kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumistaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
 5. teabekeskond ja meediakasutus- taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks – inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskkonda, suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärgi - ja ühiskonnas omaksvõetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskkonnas;
 6. tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
 7. tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
 8. väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

2.3.3. Lõimingu rakendamise põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevus ning selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arendamise ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja, kasvatusrühmade, huvijuhi, ringijuhi, terapeutide töökavade ja kooli üldtööplaani põhjal.

Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning pedagoogide koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-kasvatuse eesmärgid. Lõimingu viisi valik on pedagoogile vaba.

2.4. Valikainete ja võõrkeelte valik

Valikainete valimise põhimõtted:

1. valikainete valiku teeb kool;
2. valikaine sisuline pool peab täiendama õpilaste väärtus- ja sotsiaalpädevusi ning toetama aineõpet.

A-võõrkeelena õpitakse eesti õppekeelega koolis inglise keelt, B-võõrkeelena vene keelt või saksa keelt. Lihtsustatud õppekava järgi õppivad õpilased õpivad võõrkeelena ühte keelt, selleks on A-võõrkeel, mille õppimist alustatakse 5.klassis. Üldjuhul õpitakse A-võõrkeelena inglise keelt.

2.5. Vaba tunnimahu kasutamine

Vaba tunniressurssi kasutatakse:

1. juhendatud õppeks, näiteks individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka pedagoog;
2. läbivate teemade käsitlemiseks;
3. kutse-eelõppeks;
4. tabelis loetletud valikainete õppeks:

Valikained	4.	5.	6.	Kokku	7.	8.	9.	Kokku
Informaatika	2	2	2	6	1	0,5	0,5	2
Karjääriõpetus					1	0,5	0,5	2
Liikluskasvatus	1	1		2				

2.6. Õppekavavälise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana

Kool võib õpilase ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana, tingimustel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi. Lähtutakse õpitu sisust ning õpitulemustest ja kuidas on võimalik õpitulemust hinnata.

Õpitulemuste omandatust tõendavad dokumenteeritud tõendusmaterjalid: töönaidised, kirjutatud projektid, uurimustööd, artiklid, õpisoorituse tõend või hinnetelett, juhendaja hinnang, õppeaine kava, kus on kirjas õppeaine/kursuse eesmärgid, õpitulemused, sisu lühikirjeldus, maht tundides, tõendus tegevuse sooritamise kohta. Tõendusmaterjal võib olla vormistatud õpimapina.

Koolis võib arvestada õpilaste õppimist muusikakoolis, kunstikoolis, osalemist sporditreeningutel ja teraapilistes tegevustes ning eelkutsõppes koolis õpetatava osana.

2.7. Üldpädevuste kujundamise ja õppekeskkonna mitmekesistamise tegevused

Üldpädevused kujunevad kõikide õppeainete kaudu, tunni- ja koolivälises tegevuses. Lihtsustatud õppes taotletavad üldpädevused on kohandatud lähtuvalt riiklikus õppekavas toodust. Õpilastel kujundatavad üldpädevused on:

Kultuuri- ja väärtuspädevus – õpilane hindab inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajub ja väärtustab oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdiskultuuri sündmustega, väärtustab loomingut ja kujundab ilumeelt; hindab

üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustab inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustab oma väärtushinnanguid.

Lihtsustatud õppekava alusel õppiv õpilane tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teiste rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele tegevustele: koolis toimuvad pidulikud üritused ja kogunemised riiklike ning kooliga seotud tähtpäevade tähistamiseks, toimuvad rahvakalendriga seotud üritused, tunnustatakse silmapaistvaid õpilasi, kooli töötajad; õpilased peavad kinni koolis sõlmitud kokkulepetest ja kujundavad oma väärtushoiakuid igapäevase suhtlemise kaudu.

Õpilane osaleb rühmatöodes, täites seejuures erinevaid rolle, koostab referaate või esitlusi erinevate maade kultuurist; külastab teatrit, muuseumi, kontserti; osaleb loomingulises tegevuses ja konkurssidel; hoiab kooli, kaasõpilaste ja iseenda vara; osaleb kogukonna ja heategevuses (lastekodu, vanadekodu, loomade varjupaik).

Sotsiaalne ja kodanikupädevus – õpilane suudab ennast teostada, toimib aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetab ühiskonna demokraatlikku arengut; teab ja järgib ühiskondlikke väärtusi ja norme; austab erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teeb koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerib inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestab neid suhtlemisel.

Lihtsustatud õppekava alusel õppiv õpilane on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest siesta, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi;

järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme.

Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele tegevustele: õppeaasta alguses valitakse koolis õpilaste poolt õpilasesindus, kes on kaasatud otsuste tegemisse. Kooli kutsutakse külalisesinejaid erinevatest valdkondadest. Õpilane osaleb rühmasiseste või ülekooliliste ürituste korraldamisel, projektides, aruteludes, osaleb õpilasesinduse töös, tutvub asutuste ja ettevõtete tööga, suhtleb erinevatesse sotsiaalsetesse gruppidesse kuuluvate inimestega; osaleb loovteraapilistes tegevustes.

Enesemääratluspädevus – õpilane suudab mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsib oma käitumist erinevates olukordades; käitub ohutult ja järgib terveid eluviise; lahendab suhtlemisprobleeme.

Lihtsustatud õppekava alusel õppiv õpilane mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne. Enesemääratluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele tegevustele: koolis viiakse läbi õpilaste seas rahuloluküsitlusi, eneseanalüüse ja arenguestlusi. Õpilane osaleb aktiivselt erinevates tegevustes; toitub teadlikult tervislikult; realiseerib oma võimeid konkurssidel, võistlustel, esinemistel, eksamite valimisel.

Õpipädevus – õpilane suudab organiseerida õpikeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerib õppimist ning järgib seda plaani; kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostab omandatud teadmisi varem õpituga; analüüsib enda teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasiõppimise vajadusi.

Lihtsustatud õppekava alusel õppiv õpilane õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele.

Õpipädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele tegevustele: kõigis õppeainetes õpetatakse nii funktsionaalset lugemisoskust, õigekirjaoskust, teksti koostamise oskust ning suunatakse õpilasi lugema oma eriala väärtkirjandust; õpetatakse iseseisvalt kasutama erinevaid teabeallikaid. Õpilane osaleb aktiivselt erinevates tegevustes: mälumängud, seiklusmängud, õpilaskonverentsid, võimalusel võtab osa eelkuteõppest.

Suhtluspädevus – õpilane suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestab olukordi ja mõistab suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust, oskab oma seisukohti esitada ja põhjendada; loeb ja mõistab teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutab eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustab õigekeelsust ning väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.

Lihtsustatud õppekava alusel õppiv õpilane suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele.

Suhtluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele tegevustele: erinevates õppeainetes arendatakse suulist väljendusoskust; innustatakse õpilasi väitlema, arvamust avaldama ja aktiivselt koostöös osalema; seostatakse õpitut eluliste näidetega. Koolis tähistatakse emakeelepäeva või nädalat, viiakse läbi loomekonkurse, kohtutakse erinevate inimestega väljastpoolt kooli. Õpilane osaleb aktiivselt tegevustes: konkurssidel, võistlustel, esinemistel; koostab ettekandeid ja esitlusi, osaleb koolilehe koostamisel, suhtleb lastekodulastega, vanadekodu elanikega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – õpilane suudab kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid koolis ja igapäevaelus; suudab kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teeb tõenduspõhiseid otsuseid; mõistab loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid, kasutab uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.

Lihtsustatud õppekava alusel õppiv õpilane lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ka keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalase pädevuse kujundamisel keskendutakse tegevustele läbi erinevate õppemeetodite: õuesõpe, projektõpe, õppekäigud, loovtööd, referaadid, ülesanded reaalsete andmetega elust. Õpilane osaleb õpilaskonverentsidel, konkurssidel, viktoriinides, mängudes, võistlustel.

Ettevõtlikkuspädevus – õpilane suudab ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näeb probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aitab kaasa probleemide lahendamisele; seab eesmärged, koostab plaane, tutvustab ja viib neid ellu; korraldab ühistegevusi ja võtab neist osa, näitab algatusvõimet ja vastutab tulemuste eest; reageerib loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtab arukaid riske; rakendab finantskirjaoskust.

Lihtsustatud õppekava alusel õppiv õpilane on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks. Hindab adekvaatselt oma võimeid. Püstitab ja täidab endale seatud eesmärged ning võtab vastutuse oma tegude eest.

Ettevõtlikkuspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele tegevustele: tutvutakse asutuste ja ettevõtete tööga, organiseeritakse käsitöö laata. Õpilased korraldavad ühisüritusi, kirjutavad ja teostavad erinevaid projekte.

Digipädevus – õpilane suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnast nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leiab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleb digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutab probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhtleb ja teeb koostööd erinevates digikeskkondades; on teadlik digikeskkonna

ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgib digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Lihtsustatud õppekava alusel õppiv õpilane orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi. Järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

Digipädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele tegevustele: õpilane koostab ettekandeid ja esitlusi ning veebilehti, osaleb konkurssidel. Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid ja ühisüritused keskenduvad läbivate teemade käsitlemisele ja üldpädevuste kujunemisele. Nende kavandamisel ja algatamisel osalevad kõik kooli töötajad.

2.8. Liikluskasvatuse teemad kooliastmeti ja käitumine ohuolukorras

Kooli liikluskasvatuse sisuks on erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning teedel ohutu liiklemise õpetamine. Liikluskasvatuse teemade kaudu kujundatakse üldisi teadmisi ja oskusi ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

Liikluskasvatuse teemad:

1. jalakäija liiklusreeglid;
2. ohutu liikluskäitumine;
3. liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine;
4. liikluse reeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus.

II kooliastme lõpuks on õpilane omandanud ohutu käitumise ja liiklemise põhimõtted:

1. väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
2. oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;
3. oskab ohutult evakueeruda koolist;
4. teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
5. oskab (vajadusel) kasutada tulekustutustekki;
6. teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;

7. oskab käituda/tegutseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
8. oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi kiiver, põlve- ning küünarnukikaitsed;
9. oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
10. oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja -kaugust ning määrata vahemaid;
11. oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
12. tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, jalgratturile;
13. oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusalaste teemakäsitluste kohta.

II kooliastmel on liikluskasvatuse ja ohutu käitumise põhimõtete omandamise eesmärgiks:

1. õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutu käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohutu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
2. ohutusalaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine (laste õpetamine reaalses liikluskeskkonnas, praktilised õppused).

III kooliastme lõpuks on õpilane omandanud ohutu käitumise ja liiklemise põhimõtted:

1. väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas;
2. oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
3. oskab ohutult evakueeruda koolist ja osutada evakueerimisel abi noorematele;
4. teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
5. oskab kustutada väikseid tulekoldeid;
6. teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
7. oskab ohtlike ainetega kokkupuutumisel end kaitsta nende tervist kahjustava toime eest;
8. oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;

9. oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
10. teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
11. mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, jalgratturile;
12. on teadlik ohutusalastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta.

III kooliastmel on liikluskasvatuse ja ohutu käitumise põhimõtete omandamise eesmärgiks:

1. õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutu käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohutu ennetavates tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
2. ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine (teadmiste rakendamine oskuste, vilumusteni) praktilised ohutusalsed õppused.

Liikluskasvatuse teemad, mida käsitletakse integreerituna õppe-kasvatustöös määratakse pedagoogi poolt õppe-kasvatustegevust kavandades ja fikseeritakse õpetajate töökavades.

2.9. III kooliastme loovtöö teema, juhendamine, koostamine ja hindamine

Koolis sooritatakse loovtöö vastavalt õpilase koolis viibimise tähtajale. Kui õpilane viibib koolis põhikooli lõpetamiseni, võib ta sooritada loovtöö 9. klassis. Õpilane, kelle koolis viibimise tähtaeg lõpeb 8.klassi lõpetamisega, sooritab loovtöö 8. klassis. Lihtsustatud õppe õpilane sooritab loovtöö juhul, kui kooli õppenõukogu on otsustanud, et loovtöö sooritamine on võimalik. Loovtööde üldise korralduse koordineerija on kooli tegevuskoha õppealajuhataja.

2.9.1. Loovtöö teema valimine

Loovtöö teemavaldkonnad pakub välja kool, täpsema valiku teeb õpilane. Õpilane valib loovtöö teema erinevate õppeainete ja loovtöö liikide vahel. Pärast teemavaliku perioodi lõppu kooli suunatud õpilane saab teha oma valiku vabaks jäänud teemade hulgast. Loovtöö teemad, juhendajad ja õpilased kinnitatakse õppenõukogu otsusega.

2.9.2. Loovtöö ajakava

Tegevus	Aeg
Loovtöö protsessi tutvustamine õpilastele	1. periood
Õpilased valivad ainevaldkonna	2. periood
Ainevaldkonna teemade tutvustamine õpilastele	2. periood
Konkreetses teemas valik koostöös juhendajaga	2. perioodi lõpp
Teemade, juhendajate ja õpilaste kinnitamine õppenõukogus	Detsember

2.9.3. Loovtööde juhendamine

Üldjuhul on loovtöö juhendajaks aine või valikaine õpetaja, kuid erandjuhul võib juhendajaks olla valitud loovtöö teemat valdav spetsialist. Juhendaja ja õpilased koostavad ajakava, mis kindlustab loovtöö õigeaegse valmimise. Loovtöö juhendamine võib toimuda individuaalselt või ka rühmas. Ühel juhendajal võib olla maksimaalselt 2 õpilast või 1 rühm.

Juhendaja roll on suunav ja tema ülesandeks on:

1. aidata õpilasel sõnastada loovtöö eesmärk;
2. aidata õpilast teema valikul ja tegevusplaani koostamisel;
3. soovitada vajadusel kirjandust ja anda suuniseid info leidmisel;
4. jälgida töö vastavust sisuliste ja vormistamise nõuetele ning ajakava täitmist;
5. juhendada õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks;
6. täpsustada rühmatöös liikmete tööpanuse;
7. teavitada loovtööde koordineerijat valminud tööst ning organiseerida töö esitlemise.

2.9.4. Loovtöö teostamine

Loovtööks võib olla läbivatest teemadest lähtuv või õppeaineid lõimiv:

1. Õpilasuurimus

Õpilasuurimus on õpilase või õpilaste poolt õppekava raames ette valmistatud kirjalik töö. Uurimuse eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta ning leida teema olulistele küsimustele vastuseid. Uurimistöö peaks olema valdavalt analüüsiva iseloomuga, olulisel kohal on töö autori järeldused, tõlgendused ja üldistused.

2. Projekt

Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö (ülesanne) või ettevõtmine. Projekti võib kaasata ka erinevaid loovtöö liike olenevalt projekti teemast, näiteks lühiuurimust, erinevaid õpilaste esinemisi, esitlusi, näituste korraldamist.

3. Loovtöö

Loovtöö on muusikateos, kunstitöö, kirjanduslik eneseväljendus, loovliikumine. Loovtöö võib olla nii praktiline töö kui ka vaimse idee kandja. Kunsti- ja projektitöö puhul koostab õpilane ka kirjaliku osa, mis vormistatakse vastavalt kooli poolt kehtestatud nõuetele.

4. Olümpiaad, konkurss

Kui õpilane on osalenud ja saavutanud märkimisväärse koha siseriiklikul, üleriigilisel või rahvusvahelisel aineolümpiaadil või õpilasuurimustööde konkursil, siis loetakse loovtöö sooritatuks.

Loovtöö teostamiseks on aega viienda õppeperioodi lõpuni. Tööde esitlemine toimub tööde valmimisel. Erandjuhtudel lepitakse esitlemine kokku tegevuskoha loovtööde korralduse koordineerijaga.

2.9.5. Loovtööde esitlemine

Loovtöö peab olema väljendatud mingisuguses objektiivses vormis ja on selle vormi kaudu esitletav kas vahetult või mingi tehnilise vahendi abil. Loovtöö peab olema originaalne ja peab olema õpilase enda loomingu tulemus. See, millises vormis loovtööd esitletakse, on juhendaja ja õpilase otsustuspädevuses.

2.9.6. Loovtööde hindamine

Loovtöö loetakse sooritatuks kui õpilane on koostanud loovtöö viisil, et see on kättesaadav tutvumiseks teistele. Loovtööde hindamine toimub kujundava hindamisena. Loovtöö juhendaja annab õpilasele sõnalist ja kirjalikku tagasisidet loovtöö teostamise protsessi ja tulemuste kohta:

1. Üldpädevuste saavutamine:
 - 1.1.kultuuri- ja väärtuspädevus (nt loovtöö ei riku autorite õigusi);
 - 1.2.sotsiaalne ja kodanikupädevus (nt koostöö teiste inimestega);
 - 1.3.enesemääratluspädevus (nt ettetulnud probleemide lahendamise oskus);
 - 1.4.õpipädevus (nt õpilane on läbinud kõik loovtöö koostamise etapid);
 - 1.5.suhtluspädevus (loovtööd on suuliselt esitletud huvigruppidele);
 - 1.6.matemaatika-, (nt tabelid ja diagrammid) loodusteaduste (nt järeldused on tõenduspõhised) ja tehnoloogiaalanepädevus (nt õpilane kasutab erinevaid tehnikaid);
 - 1.7.ettevõtlikkuspädevus (nt loovtöös seatud eesmärgid on saavutatud)
 - 1.8.digipädevus (nt tekstide, piltide ja esitluse loomisel on kasutatud sobivaid digivahendeid ja võtteid).
2. Töö sisu: vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, meetodite valik ja rakendamine; terminite ja keele korrektne kasutamine, töö ülesehitus; töö idee, originaalsus ja selle teostumine, samuti uute seoste loomise oskus.
3. Loovtöö protsess: õpilase algatusvõime ja initsiatiiv loovtöö teema valimisel, ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine, ideede rohkus, suhtlemisoskus.
4. Loovtöö vormistamine: kirjaliku töö vastavust vormistamise nõuetele, viitamine.
5. Loovtöö esitlemine: esitluse ülesehitus, kõne tempo, esitluse näitlikustamine, kontakt kuulajatega.

Loovtööde sooritamise tulemused kinnitatakse õppeperioodi lõpus õppenõukogu otsusega.

2.10. Õpilase arengu ja õppimise toetamine, hindamise korraldamine

Hindamise eesmärgiks koolis on:

1. toetada õpilase arengut;
2. anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
3. innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
4. suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
5. suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
6. anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Õpilase (ainealaseid) teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega.

Hinnatakse õpiprotsessi, et saada teavet õpilase õppimise käigu kohta.

Hindamisel kasutatavad meetodid ja õpitulemuste hindamiskriteeriumid kajastuvad õpetaja töökavas. Hindamine on 5-palli süsteemis. Hindamismeetodid viitavad viisile, kuidas õpiväljundite saavutamist hinnatakse (kirjalik või suuline vastus, projektitöö, esitlus vms). Hindamiskriteeriumid on detailsed kirjeldused, milliseid teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis tasemel ja mis ulatuses, mis tingimustel, millise aja jooksul, millisel kujul peab õpilane konkreetse hindamismeetodi kaudu demonstreerima. Kokkuvõtvat hinnet ei saa mõjutada õppetööst puudumine, kui hindamine näitab, et õpiväljundid on saavutatud vaatamata sellele, et õpilane õppetöös ei ole osalenud.

Hindama peab kõikide õppekava üldosas ja ainekavades määratletud õpiväljundite saavutamist. Hinnata ei tohi õpiväljundeid, mille omandamist ei ole õppekavas eesmärgiks seatud. Hindamine peab olema eesmärgipärane, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid peavad olema valitud nii, et nende abil saab konkreetsete õpiväljundite omandatust ja omanduse taset hinnata.

Hindamise meetod ja tingimused peavad õpilasele olema teatavaks tehtud enne õppetegevuse algust. Õpilase õpiväljundite saavutatuse hindamine, sealhulgas tema enesehindamine on õppeprotsessi osa, mille käigus antakse kindlate

hindamiskriteeriumite alusel õiglane ja erapooletu hinnang õppijate teadmiste ja oskuste omandatuse taseme kohta vastavalt õppekavas kirjeldatud õpiväljunditele. Hinnatakse õppekava väljundeid, mitte sisu. Õpiväljundite hindamisega kindlustatakse, et õpilased omandavad õppekava eesmärgiks seatud õpiväljundid. Hinnatakse õpiväljundite omandatust, mis võimaldab ka ühe hinde saamisel perioodi hinde välja panna.

Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega «nõrk». Kui õpilane on koolist puudunud ja/või ta ei ole omandanud ainekavas oodatavaid õpitulemusi, antakse õpilasele võimalus õpitulemuse omandamiseks kokkuleppel aineõpetajaga.

Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle ainetes, milles on aastahinne välja panemata. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu aineõpetaja ettepanekul enne viimase õppeperioodi lõppu. Aineõpetaja otsustab, kui suures mahus toimub täiendav õppetöö ja juhendab õpilast vahetult õppeülesannete täitmisel täiendavalt. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast viimase õppeperioodi lõppu pikkusega, mis tagab õpilasele vähemalt kümne järjestikuse nädala pikkuse puhkuse kõigist õppe ja eksamitega seotud tegevustest. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu arvestades selle tulemusi.

Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta e-kooli kaudu, käitumise kohta poolaasta ja õppeaasta lõpus klassitunnistuse kaudu. Tagasisidet õpilase arengu ja toimetuleku kohta annab lapsevanemale või eestkostjale õpilasele kinnitatud /sotsiaalpedagoog.

2.11. Kujundav hindamine

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema

varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sh üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja sotsiaalpedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist.

Ühise meeskonnana tegutsemine loob võimalused selliseks hindamiseks, millega märgatakse iga õpilase arengu eripära ja luuakse (vajadusel vastavate sekkumiste ja tugistruktuuride abiga) võimalused iga õppija arenguks. Oluliseks peetakse teadmiste ja oskuste rakendamisel üles näidatud iseseisvust ja loominguilisust, aga ka kokkulepetest kinnipidamist, kuulamise ja teistega arvestamise oskust. Õpilane kaasatakse enesehindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

2.12. Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine

Kokkuvõtval hindamisel Maarjamaa Hariduskolleegeiumis koondatakse hinded (ka ühe nädalatunniga õppeainetes) perioodilisteks vahehinneteks ning perioodi hinded aastahinneteks. Perioodihinnet ei panda välja, kui õpilane on puudunud üle poole õppetundidest või ei ole saavutanud õpiväljundeid.

8. klassis sooritatakse koolieksam. Eksamiaine valib õpilane keelte, matemaatika või loodusainete hulgast eeldusel, et tehtud valik toetab õpilast põhikooli lõpueksamite sooritamisel. Koolieksami hinne kantakse klassipäevikusse ja tunnistusele. Eksamihinnet arvestatakse aastahinde väljapanekul.

Kui õpilane ei ole viibinud koolis talle määratud täiendava õppetöö ajal, antakse õppenõukogu otsusega võimalus likvideerida õpivõlgnevusi. Õpilase üle viimise järgmisse klassi otsustab õppenõukogu õppeaasta viimasel koosolekul.

2.13. Hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord

Õpilasel ja tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teada saamist, esitades kooli direktorile vastava taotluse koos põhjendustega. Hinde vaidlustamise korral moodustab kooli direktor komisjoni, kes vaatab läbi hinde vaidlustamise asjaolud ja langetab otsuse 10 tööpäeva jooksul peale kirjaliku avalduse saabumist. Otsusest teavitab kool õpilast ja lapsevanemat kirjalikult viie tööpäeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist. Õpilasel ja tema seaduslikul esindajal on õigus õppenõukogu otsusega mittenoostumise, samuti õpetamist ja kasvatamist puudutavate vaidlusküsimuste korral pöörduda kooli hoolekogu või kooli üle riiklikku järelevalvet teostava ametiisiku poole.

2.14. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorraldus, tugiteenused

Kooli õppe- ja kasvatustöö korralduses ning tugiteenuste rakendamisel lähtutakse sellest, et kooli saabuvad õpilased on hariduslike erivajadustega õpilased, kes vajavad spetsiifilist õppekorraldust ja ressursimahukaid tugimeetmeid. Rakendatavad haridus-, sotsiaal ja tervishoiuvaldkonna tugiteenused toetavad komplekselt õppurite arengut. Maarjamaa Hariduskollegium hõlmab asutusena nii haridus- kui ka sotsiaalvaldkonda, mistõttu on õpilase toetamine tavapärase haridus- või sotsiaalasutusega võrreldes mahukam.

Õpilast toetavasse meeskonda kuuluvad sotsiaalpedagoog, psühholoog, eripedagoog, aineõpetaja, tugiõpetaja, kasvatuspedagoog, järelevalvespetsialist, kooliõde ja vajadusel MDFT pereterapeut. Igale õpilasele kinnitatakse sotsiaalpedagoog ja tugiõpetaja. Sotsiaalpedagoog on ühtlasi õpilase asutusesisese ja -välise tugivõrgustiku juht. Õppe korraldamisel lähtutakse õpilase toe vajadusest ja mahust. Koolis viiakse läbi õpet eriklassi tingimustes ja rakendatakse tõhustatud või erituge.

Maarjamaa Hariduskolleegeiumis on õpilase eeldatav viibimisaeg üldjuhul üks aasta. Sellest lähtub ka järgnev õpilase arengu hindamise ja toetamise kirjeldus:

1. Ettevalmistusperiood – kooli vastuvõtumeeskond teeb dokumentide põhjal kokkuvõtte õpilasest ja tema toe vajadusest ning otsustab, millisesse õppekeskusesse ja rühma võiks õpilane teenusele tulla. Seejärel hakkab vastava rühma sotsiaalpedagoog tegema esmaseid ettevalmistusi lapse saabumiseks. Esimesel õpilase saabumise päeval sisestatakse kooli infosüsteemi tema saabumisinfo koos lühikese iseloomustusega (vanus, elukoht, kas pere või asenduskodu laps, mis keeles räägib, riskifaktorid, tugevused/hobid, oskused, varasemad õnnestumised jm).
2. Tutvumis- ja hindamisperiood – on aeg õpilase saabumisest kuni tema sisseelamiseni. Kuu aja jooksul selgitatakse välja tema toevajadus, tugevused ja arendamist vajavad küljed.

Õpilase arengu hindamise eesmärgiks on selgitada välja erinevates arenguvaldkondades õpilase tase, mahajäämus (õpi)oskustes, potentsiaalne arengutsoon, toimetulek, käitumise eripärad, arendamist vajavad küljed, tugevused. Iga õpilase jaoks on loodud infosüsteemis hindamisvormid, mis järgivad sarnast struktuuri, kuid on seda täitva spetsialisti ametispetsiifilised. Kõikidest sisestatud tulemustest on võimalik automaatselt luua individuaalse arengu jälgimise kaart (ÕIK), mis koondab kogu õpilase arengut puudutava informatsiooni ja see saadetakse vajadusel välistele osapooltele. ÕIK valmib infosüsteemis kõikide hindamistulemuste põhjal sõltuvalt lapse saabumisajast esimese kuu järel ja poolteist kuud enne tema teenuselt väljumist.

Hinnatavad arenguvaldkonnad on:

- 1) sotsiaalsed oskused;
- 2) eneseteadlikkus ja enesekohased oskused;
- 3) emotsionaalne seisund ja käitumine;
- 4) kognitiivsed võimed;
- 5) füüsiline areng;
- 6) tervis;
- 7) õpioskused.

3. Toetamine põhineb õpilase tugimeeskonna koostööl ja planeerimisel. Aluseks õpilase individuaalsed vajadused, hinnatud arenguvaldkonnad ja sellest tulenev toevajadus. Et õpilase toetamine oleks eesmärgipärane, luuakse kaks plaani:
 - 3.1.lapse individuaalne tegevuskava, milles lepitakse kokku lapse vajadustest ning arengust lähtuv eesmärk ja tegevused ning konkreetsed ülesanded nende saavutamiseks;
 - 3.2.vajadusel lapse individuaalne õppekava, mis koostatakse õpetajate poolt, kui õpilane vajab õppetöös muudatusi või kohandusi, mis erinevad oluliselt klassis läbiviidavast õppest.
4. Tulemuslikkuse hindamine toimub enne lapse teenuselt väljumist. Eesmärk on saada ülevaade, kas ja millist mõju on avaldanud lapsele teenus laiemalt ja pakutud tugi kitsamalt ning millised on ettepanekud lapse edasiseks toetuseks väljaspool KLAT asutust. Seetõttu korratakse uuesti samades valdkondades samasisuline hindamine, mis viidi läbi õpilase teenusele tulles. Tulemuslikkuse hindamise järel saab kõikide hindamistulemuste põhjal luua õpilasele uuendatud ja täiendatud ÕIK ja anda kaasa soovitusel ja ettepanekud õpilase edasise toe tagamiseks oma kodu- ja õpikeskkonnas.

2.15. Individuaalse õppekava koostamise ja rakendamise põhimõtted

Õpilasele individuaalse õppekava koostamise üldised eesmärgid on:

- 1) aidata omandada nõutavad pädevused, teadmised ja oskused;
- 2) aidata üle tekkinud mahajäämusest koolikohustuse mittetäitmise tõttu;
- 3) arendada õpilast, kellel ilmneb andekus;
- 4) võimaldada paindlikku õppekorraldust õpilastele, kes mingil põhjusel ei saa osaleda õppetöös antud klassile koostatud töökava ja/või päevakava alusel.

Kool koostab õpilasele individuaalse õppekava juhul, kui:

1. õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
2. õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;
3. õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;

4. kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusel vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.

Individuaalse õppekava rakendamisel kooli otsusel järgitakse järgmisi põhimõtteid:

1. õpitulemusi ei vähendata;
2. optimeeritakse ainealaseid osaoskusi, lubatakse kasutada abivahendeid või osutatakse muud õpetajapoolset abi; võib sätestada erisusi õppekorralduses, õppesisus, õppekeskkonnas (õppevahendid, ruumid), õppeprotsessis, kui nende muudatustega kaasneb nädalakoormuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga.

Individuaalse õppekava rakendamisel nõustamismeeskonna soovitusel järgitakse järgmisi põhimõtteid:

1. asendatakse või vähendatakse õpitulemusi;
2. asendatakse kohustuslikke aineid või vabastatakse neist.

Individuaalse õppekava koostamise vajadust hindavad aineõpetajad ja teevad vastava märke hindamisvormi. Õpilase tugiõpetaja koostab individuaalse õppekava üldosa koostöös IÕK rakendamises osalevate tugispetsialistidega (Lisa 1). Aineõpetaja koostab individuaalse õppekava ainekava (Lisa 2). IÕK tervikuna koondub infosüsteemi õpilase individuaalse õppekava alajaotusse.

2.16. Karjääriõppe, karjääriinfo ja nõustamise korraldus

Karjääriõppe toimub koolis läbivalt kogu õppeprotsessi jooksul, mil õpilased saavad teadlikumaks oma huvidest ja karjääri võimalustest. Eesmärgiks on aidata õpilasel omandada teadmisi iseendast, töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ja eneseteostust.

Enesemääratlemiseks ja õpilaste huvide kindlakstegemiseks aitab kaasa inimeseõpetuse ja ühiskonnaõpetuse tundide vastavad teemad II ja III kooliastmes. Tööturu ja tööhõive temaatikaga kurssi viimine toimub ühiskonnaõpetuse III kooliastmes. Karjääriõppe hulka kuulub ka karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamise ning kataloogide tutvustamine edasiõppimise või õppekavavälise õppimise võimaluste kohta. Koolis viiakse läbi valikõppeaine „Karjääriõpetus“ (Lisa 22) ainetunde III kooliastmes.

Karjääri nõustamise eesmärgil toimuvad koolis:

- 1) karjääri nõustamine (nii individuaalne kui ka grupinõustamine) ja vastava testimise läbiviimise korraldamine;
- 2) eelkutseõppe võimaldamine koostöös kutseõppeasutustega;
- 3) ettevõtete külastamine, töövarjupäevad;
- 4) kohtumised erinevate ametite esindajatega;
- 5) tutvumine kutseõppeasutustega (internetiportaalid, avatud uste päevad);
- 6) infomapi koostamine (õppimisvõimalused, dokumentatsiooni koostamise juhendid, täidetud dokumentatsioon sisseastumiseks, kontaktid);
- 7) õpilaste arenguestlused.

Karjääriinfot edastavad ja õpilasi nõustavad ennekõike õpilase sotsiaalpedagoog, tugiõpetaja, huvijuht ja aineõpetajad. Karjääriinfo ja nõustamise alast koostööd teeb kool Rajaleidja keskuse ja Eesti Töötukassaga.

3. Õpilaste ja lapsevanemate teavitamine ning nõustamine

E-kooli, kooli kodulehe, infostendi, õpilaspäeviku ja muu selleks kohaste infoedastusvahendite abil tagavad sotsiaalpedagoogid, tugi- ja aineõpetajad õpilasele ning vanemale teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeperioodi või poolaasta algul.

Tagasiside nii õpitulemuste kui ka toimetuleku kohta on õpilasele ja vanemale igapäevaselt kättesaadavad e-kooli kaudu. Sotsiaalpedagoog korraldab vajadusel lastevanemate nõustamist kaasates teisi koolis töötavaid tugispetsialiste.

4. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Õpetaja teeb koostööd kõigi kooli töötajatega toetades õpilase mitmekülgset arengut. Õpetajate koostöö erinevaid vorme on kirjeldatud õppekava erinevates peatükkides. Õpetajad lähtuvad oma töö kavandamisel väljundipõhise õppe põhimõtetest.

Väljundipõhises õppes toimub õppeprotsessi kavandamine selliselt, et esmalt määratakse eesmärgid, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada, seejärel kavandatakse, kuidas eesmärkide saavutatust hinnata ja alles seejärel konkretiseeritakse õppesisu ja –meetodid. Nii õppemeetod kui hindamismeetod peab lähtuma õpiväljundist ehk õpitulemuses toodud väljundiverbist, sest nii luuakse sidusus. Sidususe loomine õpitulemuse, õppemeetodi ja hindamismeetodi vahel on õpetaja põhiülesanne oma töö planeerimisel õppeprotsessi kavandades.

Õppesisu käsitlemises teeb valiku õpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud. Väljundipõhine õppekava annab võimaluse õpilaskeskseks lähenemiseks, milles on keskne roll õpiväljunditel ja hindamisel nagu on kirjeldatud õpetaja töökava näidises (Lisa 2).

5. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

5.1. Kooli õppekava uuendamine

Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik.

5.2. Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine

Asjakohane algatustaotluse alusel kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse ning positiivse otsuse korral valmistab ette kooli õppekava muudatused. Kooli õppekava muudatused tuleb töörühmal ette valmistada kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega. Kooli direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu enne kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

LISA 1 Individuaalse õppekava üldosa koostamise vorm

1. Üldised andmed õpilase kohta

Õppija nimi

Sünniaeg Klass

Lapsevanema / eestkostja nimi.....

2. Individuaalse õppekava rakendamise põhjused (joonida)

- eriline andekus,
- õpiraskused,
- emotsionaal- ja käitumiskeskus,
- tervislik seisund,
- õppekeelest erinev kodune keel,
- nõustamiskeskuse soovitus,
- lapsevanema sooviavaldus
- muu

3. Individuaalse õppekavaga õpilasele määratavad õppetöö muudatused või õpikeskkonna kohandused (teha märge vastavasse kasti)

	Muudatused või kohandused õppe sisus
	Muudatused või kohandused õppeprotsessis
	Muudatused või kohandused õppe kestuses
	Muudatused või kohandused õppekoormuses
	Muudatused või kohandused õppekeskkonnas
	<ul style="list-style-type: none">• Erisused õppevahenditele
	<ul style="list-style-type: none">• Erisused õpperuumidele
	<ul style="list-style-type: none">• Erisused suhtluskeelele või muud alternatiivsed kommunikatsioonid
	<ul style="list-style-type: none">• Tugipersonal
	Muudatused taotlelates õpitulemustes
	<ul style="list-style-type: none">• Kooli õppekavaga võrreldes kõrgendatud tulemused õpitulemustele ühes või mitmes õppeaines, teemas
	<ul style="list-style-type: none">• Kooli õppekavaga võrreldes vähendatud tulemused õpitulemustele ühes või mitmes õppeaines, teemas
	Muudatused õpetaja poolt vastava klassiga töötamiseks koostatud töökavas
	Muu

4. IÕK koostamise aluseks olev põhikooli riiklik õppekava

5. IÕK rakendamine

Õppeaine	Rakendatavad meetmed

3. Erisused õppekorralduses

.....

4. Täiendavate ressursside kuluga seotud õpikeskkonna muutused

.....

5. IÕK rakendamise aeg

6. IÕK koostamise ja täitmisega seotud isikud ja nende kohustused:

Nimi ja amet	IÕK koostamise ja rakendamise ga seotud ülesanded	Allkiri

7. IÕK-ga seotud dokumendid

1. õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart;
2. direktori käskkiri IÕK koostamise ja rakendamise kohta;
3. õpetaja(te) töökava(d).

Kuupäev

Sotsiaaltöö spetsialist / sotsiaalpedagoog.....

Lapse seaduslik esindaja

LISA 2 Õpetaja töökava näidis

Õppeaine nimetus

Õpetaja nimi

Klass, kellele kava koostatakse

Kava koostamise periood

Taotletavad üldpädevused (kui ei ole toodud tabelis)

Õpiväljund	Hindamis- meetod	Hindamiskriteerium	Alateema	Õppemethodika	Seosed üldpädevuste ja läbivate teemadega. Lõiming	Kommentaariid. Aeg
<i>Õppimise tulemusel omandatavad teadmised, oskused ja hoiakud, mille olemasolu on võimalik hinnata</i>	<i>Viis või moodus, kuidas õpiväljundite omandamist kontrollitakse</i>	<i>See on detailselt lahti kirjutatud õpiväljund. Seos nende vahel peab olema selge ja arusaadav ka õpilastele</i>	<i>Teemast lähtuvalt täpsustav alateemade kirjeldus</i>	<i>Õppemeetod hõlmab õpetaja tööviisi – õpetamismeetod; ning õppija tööviisi - õpimeetod. IKT vahendid vajadusel</i>	<i>Sisaldab seotust teiste õppeainete, läbivate teemade ja ka igapäevaeluga (eriti LÕKis). Tuua välja konkreetsed õppeained ning läbivad teemad (RÕK).</i>	<i>Teema läbiviimiseks kuvav arv õppetunde või õpetajale endale oluline info. Vajadusel põhimõisted.</i>